

**MAHALLIY MUAMMOLARNI HAL ETISH UCHUN
QABUL QILINAYOTGAN QAROR VA
TASHABBUSLARNING SAMARADORLIGI**

**Xalq deputatlari Yangiyo'l tuman kengashi
2-saylov okrugidan saylangan deputati
Aziz Yuldashov Avazovich**

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada O'zbekistonda mahalliy muammolarni hal etish bo'yicha qabul qilinayotgan qaror va tashabbuslarning samaradorligi tahlil qilingan. Mahalliy muammolarni hal qilish uchun amalga oshirilayotgan islohotlar va qarorlarning samaradorligini tahlil qilishda, maqolada Xalq demokratik partiyasining amalga oshirayotgan siyosiy tashabbuslari va ularning mamlakat rivojiga qo'shgan hissasi misol sifatida keltirilgan, ayniqsa, harakatlar strategiyasining ijro etilishidagi maqsadlar va taraqqiyot strategiyasining ta'siri o'rganilgan bo'lib, ularning samaradorligini o'lchashda partiya siyosatining qanday muvaffaqiyatlarga erishayotgani ko'rsatilgan.

Аннотация: В данной научной статье проанализирована эффективность принимаемых решений и инициатив по решению местных проблем в Узбекистане. При анализе эффективности проводимых реформ и решений по решению локальных проблем в статье в качестве примеров приводятся политические инициативы, реализуемые Народно-Демократической партией, и их вклад в развитие страны, в частности, исследуются цели и влияние стратегии развития на реализацию стратегии действий, показывается, каких успехов добивается политика партии при измерении их эффективности.

Abstract: This scientific article analyzes the effectiveness of decisions and initiatives taken to solve local problems in Uzbekistan. When analyzing the effectiveness of ongoing reforms and solutions to local problems, the article provides examples of political initiatives implemented by the People's Democratic Party and their contribution to the development of the country. In particular, it

examines the goals and impact of the development strategy on the implementation of the action strategy, and shows how successful the party's policies are in measuring their effectiveness.

Kalit so'zlar: Samaradorlik, hukumat soati, millatlararo totuvlik, gender tengligi, Harakatlar strategiyasi, Taraqqiyot strategiyasi, Xalq demokratik partiyasi.

Ключевые слова: Эффективность, правительственный час, межэтническая гармония, гендерное равенство, стратегия действий, стратегия развития, Народно-Демократическая партия.

Keywords: Efficiency, government hour, interethnic harmony, gender equality, action strategy, development strategy, People's Democratic Party

O'zbekistonda mahalliy muammolarni hal qilishning umumiy muhimligi bir necha jihatdan ta'sir qiladi, chunki mahalliy darajadagi muammolar ijtimoiy, iqtisodiy va ekologik barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Aytish mumkinki, O'zbekistonda ayrim hududlarda aholi zichligi yuqori, bandlik darajasi past, va ijtimoiy infrastrukturaga ehtiyoj katta. Mahalliy darajada bu muammolarni hal qilish orqali aholining turmush sharoitini yaxshilash va ijtimoiy tenglikni ta'minlash mumkin. Masalan, viloyatlarda yangi ish o'rinlarini yaratish, maktab va kasalxonalar qurilishi, kichik biznesni qo'llab-quvvatlash orqali bu muammolarni bartaraf etish mumkin. Shuningdek, mahalliy iqtisodiy o'sishni ta'minlash uchun davlat tomonidan amalga oshirilgan "Mahalliy iqtisodiyotni rivojlantirish dasturlari" yordamida ko'plab viloyatlarda sanoat va qishloq xo'jaligi sohalarida yangi loyihalar amalga oshirilgan

Mavjud muammolarni bartaraf etish uchun, mamlakatimiz tomonidan bir qancha samarali ishlar amalga oshirilmoqda. Xususan, boshqaruvning barcha bo'g'inida samarali qarorlar qabul qilish tizimini tatbiq etilganligi 2017— 2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi

bo'yicha Harakatlar strategiyasida belgilangan ustuvor vazifalarga erishish kafolati hisoblanadi.¹ Harakatlar strategiyasining besh yillik sarhisobiga nazar tashlaydigan bo'lsak, **davlat va jamiyat qurilishi tizimini takomillashtirish bosqichida** davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari tizimi isloh qilinib, ularning faoliyatida samaradorlikni oshirish, davlat tomonidan tartibga solishning zamonaviy bozor mexanizmlarini joriy etish, davlat organlarida sohaga oid bo'lmagan vazifalarni qisqartirish, ular faoliyatiga raqamli texnologiyalarni keng tatbiq qilish ustuvor vazifa sifatida belgilab olindi. Bu borada amalga oshirilayotgan ishlar holati bilan yaqindan tanishish maqsadida quyi palata majlislarida hukumat a'zolarining deputatlar savollariga javoblarini eshitish – **«hukumat soati»** instituti joriy qilindi.

Shu o'rinda, **2017**-yildan boshlab O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Virtual va Xalq qabulxonalari tashkil etilganini ta'kidlab o'tish joiz.

Qonun ustuvorligini ta'minlash va sud-huquq tizimini yanada isloh qilish bosqichida Oliy sud va Oliy xo'jalik sudi birlashtirilib, Oliy sud faoliyati takomillashtirildi, sudya lavozimida bo'lishning ilk marotaba besh yillik, keyin o'n yillik muddati va muddatsiz davri belgilandi, sud tomonidan jinoyat ishini qo'shimcha tergovga qaytarish instituti bekor qilindi. Fuqarolik ishi bo'yicha sud qarorini nazorat tartibida qayta ko'rib chiqish imkoniyatini beruvchi muddat 3 yildan 1 yilga qisqartirildi.

Fuqarolik berish tartibining soddalashtirilishi natijasida 2018–2021 yillarda **70 ming**dan ortiq shaxs O'zbekiston Respublikasi fuqaroligiga qabul qilindi.² Sud ishlarini yuritishda nazorat instansiyasi tugatildi. Sud tizimida ortiqcha sud bosqichlarini bekor qilish **orqali «Bir sud – bir instansiya»** tamoyili joriy etildi.

¹ MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARIDA STRATEGIK QARORLARI QABUL QILISHDA AXBOROT TIZIMLARINI QO'LLASH. Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li. May 2021. B-973-977

² Eldor TULYAKOV, «Taraqqiyot strategiyasi» markazi. Harakatlar strategiyasi bilan besh yil: islohotlar sarhisobi // <https://kknews.uz/oz/97174.html>

Harakatlar strategiyasining **iqtisodiyotni rivojlantirish va liberallashtirish yoʻnalishida** mamlakatdagi iqtisodiy oʻsish 2017 yilda **4,4 foizga**, 2018 yilda **5,4 foizga**, 2019 yilda esa **5,7 foizga** barqaror oʻsishi, amalga oshirilgan islohotlar natijasida bolalarni maktabgacha taʼlim bilan qamrab olish darajasi **27,7 foizdan 62,4 foizga**, MTTlar soni **5211 tadan 19316 ga** yetkazildi. Yosh ayol-qizlarning taʼlim olishi uchun qoʻshimcha imkoniyat yaratilib, 3 ming nafardan ortiq qiz uchun alohida grantlar ajratilgani ham taʼkidlab oʻtish maqsadga muvofiq.

Ijtimoiy sohani rivojlantirishning ustuvor yoʻnalishlarida yurtimizning isteʼdodli va fidoyi oʻgʻil-qizlaridan 795 nafari davlat mukofotiga sazovor boʻldi. Jumladan, 142 nafar yigit «**Mard oʻgʻlon**» davlat mukofoti, 61 nafar yosh esa «**Kelajak bunyodkori**» medali, 592 nafari «**Oʻzbekiston belgisi**» koʻkrak nishoni bilan taqdirlandi. 2021-yildan eʼtiboran yoshlarning «**Biznesga birinchi qadam**» startap gʻoyalari tanlovi doirasida har bir tuman va shaharda kamida uch nafardan gʻolibga bazaviy hisoblash miqdorining 200 barobarigacha davlat byudjetidan grantlar berish amaliyoti yoʻlga qoʻyildi.

Mamlakatda **millatlararo totuvlikni taʼminlash yoʻnalishida** Oʻzbekistonda millatlararo totuvlik va hamjihatlik sohasida olib borilayotgan islohotlar natijasida millatlararo va dinlararo munosabatlarning yangi modeli yaratilib, 2021-yil yakuniga kelib, doʻstlik jamiyatlari soni **38 ta**, milliy madaniy markazlar soni esa **150** taga yetdi.

Harakatlar strategiyasining sarhisobiga koʻra chiqarilgan qonunlar qay darajada samara berganini uning natijalariga koʻra bilishimiz mumkin.

Ammo **mamlakatning keyingi bosqichi ayni 2022-2026-yillarni oʻz ichiga jamlagan** Taraqqiyot strategiyasi boʻlib, "Harakatlar strategiyasidan - Taraqqiyot strategiyasi sari" degan tamoyil asosida amalga oshirilishi belgilangan va 7 ta ustuvor yoʻnalishni oʻz ichiga qamrab oladi. "Beshinchi yoʻnalish doirasida asosan maʼnaviy va maʼrifiy sohalar rivojlantirilishi nazarda tutilgan. Shu maqsadda "Yangi

O'zbekiston - ma'rifatli jamiyat" konsepsiyasi amalga oshiriladi. Madaniyat va san'atni yuksaltirish, yoshlarni sog'lom e'tiqod ruhida tarbiyalash, millatlararo hamjihatlik va o'zaro hurmatni mustahkamlashga ustuvor ahamiyat qaratiladi.³

Dastlab farmon loyihasi jamoatchilik muhokamasiga qo'yilib, 2022-2026-strategy.uz, jamoatchilik.uz, regulation.gov.uz portallariga jami 17 535 ta takliflar kelib tushdi. Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi quyidagi yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

Yana bir muhim islohotlardan biri 2026-yilgacha ehtiyojmand aholi ijtimoiy nafaqa va moddiy yordam bilan to'liq qamrab olinishidir. Shuningdek, 2023-yil 1 yanvardan pensiyani hisob-kitob qilishda ish haqining maksimal miqdori pensiyani hisoblash bazaviy miqdorining 10 baravaridan 12 baravarigacha oshirilishi mamlakatimiz tomonidan nafaqat yosh avlodga, balki keksalarga ham g'amxo'rlik qilinayotganini ifoda etadi. Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida hech qanday soha yo'qki, e'tibor qaratilmagan.⁴

Xususan, shu kunga qadar qabul qilingan qarorlarning samaradorligi haqida gapiradigan bo'lsak, O'zbekistonda so'nggi yillarda bir qator muhim qonunlar qabul qilindi. **"O'zbekiston Respublikasining Bosh Qonuni - Konstitutsiya"ga o'zgartishlar kiritish to'g'risida qonun.** 2023-yil 30-aprelda O'zbekiston Konstitutsiyasiga o'zgartishlar kiritish uchun referendum bo'lib o'tdi. Bu o'zgartishlar asosan inson huquqlarini himoya qilish, mahalliy boshqaruvni takomillashtirish, prezidentning vakolatlarini belgilash, ayollarning huquqlarini ta'minlash, demokratiyani rivojlantirish kabi sohalarni o'z ichiga oldi.

³ Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences Scientific Journal Impact Factor Advanced Sciences Index Factor. TARAQQIYOT STRATEGIYASI YANGI O'ZBEKISTONDAGI MA'NAVIY ISLOHOTLAR ASOSI. Mamatqulov Eldor-Termiz davlat universiteti tayanch doktoranti. B-957-982

⁴ Umida Haydarova, TDYUU Xotin-qizlar masalalari bo'yicha maslahat kengashi raisi Malika Eraliyeva // [Harakatlar strategiyasidan – Taraqqiyot strategiyasi sari](#)

Konstitutsiyaviy islohotlar natijasida davlat organlarining funksiyalari va javobgarliklari aniq belgilandi.

Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish yanada rivojlantirilishi munosabati bilan O‘zbekiston Respublikasining ayrim qonun hujjatlariga qo‘shimcha va o‘zgartirishlar kiritildi.. O‘zbekistonda 2023-yilda yangi quyosh energiyasi stansiyalari ishga tushirildi. Bu, mamlakatda qayta tiklanuvchi energiya ishlab chiqarish hajmini sezilarli darajada oshirdi. **Investitsiya oqimi** ortdi: Chet el va mahalliy investorlardan qayta tiklanuvchi energiya sohasiga qaratilgan investitsiyalar miqdori ortdi. O‘zbekistonning energetika tizimi barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. **Atrof-muhitni muhofaza qilish:** Qayta tiklanuvchi energiya manbalarining rivojlanishi orqali, an'anaviy energiya manbalariga nisbatan karbon chiqindilarining kamayishi ko‘zlangan. Shuningdek, Sog‘liqni saqlash tizimini takomillashtirish, tibbiy xizmatlar sifatini oshirish, qishloq joylarida tibbiy xizmatlarga kirish imkoniyatlarini kengaytirish maqsadida 2023-yilda qonun qabul qilindi. Ushbu qonun shifokorlar malakasini oshirish, tibbiy muassasalarni modernizatsiya qilish va tibbiy xizmatlar jarayonini raqamlashtirishga qaratilgan.

Taraqqiyot strategiyasining mamlakatda yangi ish o‘rinlari yaratish, aholi daromadlarini oshirish va shu orqali 2026-yil yakuniga qadar kambag‘allikni kamida 2 baravarga qisqartirish 85-maqsadiga ko‘ra, alohida ta’kidlash kerakki, Davlat dasturi loyihasidagi aksariyat vazifalar turmush tarzini yanada yaxshilash, ijtimoiy masalalarni samarali hal etish bilan chambarchas bog‘liq. Shu nuqtai nazardan Farmon va Davlat dasturi loyihasi **O‘zbekiston Xalq demokratik partiyasining** dasturiy maqsadlari bilan har tomonlama hamohangdir. Shuningdek, dastur loyihasida ustuvor yondashuvlar resurs tejankor iqtisodiy rivojlanish modeliga o‘tish orqali 2030-yilgacha yalpi ichki mahsulotning yillik o‘shishini kamida 6 foiz va uning hajmini 200 milliard dollarga yetkazish, inflatsiyani 5 foiz, budget taqchilligini yalpi ichki mahsulotga nisbatan 3 foiz darajasida

saqlash, kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirish maqsadlariga erishishga asos bo'ladi.⁵

Yana bir muhim maqsadlardan biri - Xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash, ularning jamiyat hayotidagi faol ishtirokini ta'minlash maqsadiga ko'ra, Jamiyatda xotin-qizlarga tazyiq va zo'ravonlikka nisbatan murosasizlik muhitini yaratish, xotin-qizlarning huquqlari va qonuniy manfaatlarini ta'minlash masalasi kiritilgan. **Xususan**, Xalq deputatlari Xiva shahar Kengashiga O'zbekiston XDPdan saylangan deputat N.Karimboyeva xotin-qizlar masalasiga hamisha ustuvor vazifa sifatida qaraydi. Ular bilan muloqotlar o'tkazib, og'irini yengil qilishga intiladi. Bu galgi uchrashuv "Yangi turmush" mahallasida xotin-qizlar vakillari bilan o'tkazildi. Muloqotda ayollar va bolalarga nisbatan zo'ravonliklarning oldini olish masalasida so'z bordi.

Ochiq va samimiy muloqot tarzda olib borilgan uchrashuvda xotin-qizlarga deputat oilada tinchlikni saqlash, oilalarni mustahkamligini ta'minlash borasida fikr-mulohazalarini bildirdi. Turli xil ziddiyatlar kelib chiqishining oldini olish va go'zal ma'naviy muhitni yaratish uchun avvalo xotin-qizlar to'g'ri tarbiya olishi, ilm va hunar o'rganishi, siyosiy hamda huquqiy bilimlarga ega bo'lishi borasida tushuntirishlar berildi. Ochiq muloqot davomida xotin-qizlar bugungi kunda o'zlarini qiynab kelayotgan masalalar yuzasidan ham murojaat qildi. Har bir masala tegishli tartibda hal etilishi ta'kidlandi.

So'nggi yillarda O'zbekiston hukumati jamiyatda yuz berayotgan o'zgarishlarga mos ravishda turli sohalarda, jumladan, iqtisodiyot, sog'liqni saqlash, ta'lim, raqamli transformatsiya, ekologiya va boshqaruv sohasida keng qamrovli qonunlarni qabul qildi. Ushbu qonunlar mahalliy muammolarni hal qilish va davlatni modernizatsiya qilishga yordam beradi.

⁵ Anvarjon NURMATOV. Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputati, O'zXDP fraksiyasi a'zosi // <https://xdp.uz/partiya-yangiliklari/10867>

REFERENCES

1. Anvarjon NURMATOV. Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputati, O'zXDP fraksiyasi a'zosi // <https://xdp.uz/partiya-yangiliklari/10867>
2. Umida Haydarova, TDYUU Xotin-qizlar masalalari bo'yicha maslahat kengashi raisi Malika Eraliyeva // [Harakatlar strategiyasidan – Taraqqiyot strategiyasi sari](#)
3. Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. Taraqqiyot strategiyasi yangi O'zbekistondagi ma'naviy Islohotlar asosi. Mamatqulov Eldor-Termiz davlat universiteti tayanch doktoranti. B-957-982
4. Eldor TULYAKOV, «Taraqqiyot strategiyasi» markazi. Harakatlar strategiyasi bilan besh yil: islohotlar sarhisobi // <https://kknews.uz/oz/97174.html>
5. MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARIDA STRATEGIK QARORLARI QABUL QILISHDA AXBOROT TIZIMLARINI QO'LLASH. Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li. May 2021. B-973-977